

การสร้างสรรค์ประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
The sculpture creation of Buddhist Art to
commemorate 100 years of
Nakhon Ratchasima Rajabhat University

สามารถ จับโจร¹

Samart Jabjone

อาวุธ คันสร²

Arwut Kansorn

ธนะชัย พรหมรัตน์³

Thanachai Phomrat

ทองไมย์ เทพราม⁴

Thongmai Tapram

สันติ ทองสุข⁵

Santi Thongsuk

¹ รองศาสตราจารย์, สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

^{2,3,4,5} อาจารย์, สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ออกแบบ และสร้างต้นแบบ ประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ด้วยเทคนิคหล่อทองเหลือง แนวคิดการออกแบบเป็นพระพุทธรูปปางลีลา ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากรูปแบบของพระพุทธรูปศิลปะสมัยสุโขทัย ซึ่งมีรูปแบบพระพุทธรูปที่มีความงดงาม ความอ่อนช้อย และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะครบตามลักษณะของมหาบุรุษ 32 ประการ ผสมผสานกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นการพัฒนาเพื่อท้องถิ่น ผลการประเมินด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ภาพรวมทุกด้านมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X}= 4.46$ S.D.=0.20) ผลงานสร้างสรรค์ต้นแบบได้นำเข้าร่วมแสดงในนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย “ร้อยรวมใจถวายพระราชผู้ทรงธรรม” ระหว่างวันที่ 13 ตุลาคม ถึง วันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ณ หอศิลป์จินตนาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรและนักศึกษา พบว่า ภาพรวมความพึงพอใจที่มีต่อประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปีต้นแบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.20$, S.D.=1.20)

คำสำคัญ: พระพุทธรูป, ประติมากรรม, หล่อทองเหลือง

Abstract

This research aimed to design and construct the sculpture model of the Buddhist Art to commemorate 100 years of Nakhon Ratchasima Rajabhat University using Brass casting technique. The concept was inspired by the style of Sukothai Buddha statues which the Sukothai features were beautiful, delicate and unique in 32 characteristics of the men. The final design model came from the main concept mixed with the main context of NRRU as the university for

develop the local. The result of design and creativity assessment found that the overall of satisfaction is high level ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.20). This complete model was exhibited of “Dedicated to the king Bhumibol” during October, 13 to November, 13 in 2017 at Imagination Art Gallery. The satisfaction of officials and student in NRRU to model of the Buddhist Art commemorate 100 years of Nakhon Ratchasima Rajabhat University were high level ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 1.20).

Keywords: Buddha statue, Art sculpture, Brass casting technique

บทนำ

พระพุทธศาสนาถือเป็นต้นกำเนิดของหลักธรรม คำสอนและวิถีปฏิบัติ เพื่อให้ปวงชนของชาติ ได้ตระหนักรู้ถึงคุณค่า ความดี ความงาม และการก่อเกิดของศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมไทย พระพุทธรูปเป็นสัญลักษณ์สำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวไทยและพุทธศาสนิกชนทั่วโลก ประวัติความเป็นมาของการสร้างพระพุทธรูปปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในโลกเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 6 ถึง 7 โดยในระยะเวลาก่อนหน้านี้ เมื่อพุทธศาสนิกชนระลึกถึงพระพุทธองค์และต้องการสักการบูชา จะใช้วัตถุหรือสถานแบบอื่นเป็นสื่อแทน ร่องรอยที่ปรากฏในคัมภีร์ต่าง ๆ ของพุทธศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมาของพุทธศาสนิกชน ทำให้สามารถประมวลถึงสิ่งสักการบูชาแทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า “พระพุทธรูปปฏิมากร” มีความหมายว่า รูปเปรียบหรือรูปแทนองค์พระพุทธเจ้า พระพุทธรูปปฏิมาจึงเป็นรูปจำลองของพระพุทธรูป และเป็นรูปจำลองของพระพุทธรูปปฏิมาที่จำลอง สืบต่อ ๆ กันมาดังเห็นได้จากการที่พระพุทธรูปปฏิมาจำนวนมากมีพุทธลักษณะที่คล้ายกัน โดยมูลเหตุที่ทำให้คล้ายกันนั้น มิได้มาจากการสร้างพระพุทธรูปในแต่ละยุคสมัย แต่ทว่ามาจากความต้องการของพุทธศาสนิกชนที่จำลองพุทธลักษณะของพระพุทธรูปที่มีความศักดิ์สิทธิ์และมุ่งสืบทอด พุทธลักษณะของพระพุทธรูป (ประพันธ์ กุลวิจิตรชัย, 2556) โดยมีวิธีคิดที่แตกต่างจากหลักธรรม

ทางพุทธศาสนาซึ่งเป็นแบบอเทวนิยม ชาวพุทธให้ความสำคัญกับพระพุทธรูปในฐานะสัญลักษณ์แทนพระพุทธรูปเจ้า มิได้ต้องการสร้างรูปเหมือนของพระพุทธรูปหรือรูปเคารพในความหมายแบบศาสนาเทวนิยมที่มีมาแต่เดิม ต่อมาคติการสร้างพระพุทธรูปจากอินเดียได้แพร่หลายไปสู่ดินแดนที่รับนับถือพุทธศาสนา นายช่างศิลปินในดินแดนต่าง ๆ ได้สร้างสรรค์ผลงานปฏิมากรรม โดยปรับปรุงรูปแบบให้สอดคล้องกับสุนทรียภาพและรสนิยมของผู้คนในท้องถิ่นตลอดจนสามารถพัฒนาให้เกิดลักษณะเฉพาะของตนได้ในที่สุด

ศิลปะสมัยสุโขทัย อยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19-20 อาณาจักรสุโขทัยเป็นอาณาจักรที่อยู่ทางภาคกลางตอนบน หรือภาคเหนือตอนล่าง มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองสุโขทัย อาณาจักรสุโขทัย เป็นอาณาจักรที่สงบร่มเย็น ประชาชนกินดีอยู่ดี มีฐานะทางเศรษฐกิจดี อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งพระมหากษัตริย์ในสมัยสุโขทัยทรงทำการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี และบ้านเมืองไม่ค่อยมีการสงครามมากนักบ้านเมืองสงบร่มเย็นเป็นสุข จึงทำให้สกุลช่างสุโขทัยมีเวลาถ่ายทอดอุดมคติ ผ่านทางการสร้างพระพุทธรูปได้อย่างเต็มที่ สร้างสรรค์งานด้วยจิตวิญญาณ ที่มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า พระพุทธรูปในสมัยสุโขทัยนี้ เป็นฝีมือช่างไทยสมัยเมื่อกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี หรือสมัยราชวงศ์พระร่วงครองกรุงสุโขทัย ในสมัยนี้ได้รับพระพุทธศาสนาอย่างล้นเกล้าเข้ามาประพาดปฏิบัติในประเทศนี้ เพราะเวลานั้นพระพุทธศาสนาในลังกาทวีปกำลังเจริญรุ่งเรือง พระสงฆ์ลังกาในครั้งนั้นทรงพระธรรมวินัยรอบรู้ พุทธวจนะวิเศษกว่าพระสงฆ์ประเทศอื่น ๆ เป็นเหตุให้พระสงฆ์ไทย มอญ พม่า และเขมรพากันไปศึกษาพระศาสนาในลังกาทวีปเป็นอันมาก เมื่อพระสงฆ์ไทยกลับมายังได้ชักชวนพระสงฆ์ชาวลังกามาอยู่ในประเทศนี้ด้วย ชั้นแรกมาอยู่ทางเมืองนครศรีธรรมราช แล้วภายหลังขึ้นไปตั้งสำนักอยู่ในกรุงสุโขทัย และต่อไปจนถึงเชียงใหม่ ชาวประเทศนี้จึงได้รับแบบอย่างเจดีย์ลังกามาสร้างกันแพร่หลายตั้งแต่สมัยนั้น รวมทั้งแบบอย่างพระพุทธรูปด้วย ข้อนี้มีหลักฐาน ด้วยพระพุทธรูปโบราณในประเทศนี้ ตั้งแต่ก่อนล้นเกล้าเข้ามา ไม่มีทำเกตุมาลายาวเป็นเปลวเลย เพิ่งมีขึ้น

ในสมัยนี้เป็นครั้งแรก พระพุทธรูปที่มีเกตุมาลาเป็นเปลว นั้น เป็นแบบอย่างช่างลังกา เป็นผู้คิดขึ้นก่อน แปลกกว่าแบบอย่างพระพุทธรูปในประเทศอื่น พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย ทำเป็น 3 ยุค คือ ยุคแรก มักทำวงพระพักตร์กลมตามแบบพระพุทธรูปลังกา เช่น พระอัฐมรสารในวิหารวัดสระเกศ ซึ่งนำมาจากวัดวิหารทอง จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น ยุคกลาง เมื่อฝีมือช่างเชี่ยวชาญขึ้น คิดแบบขึ้นใหม่ทำวงพระพักตร์ยาว พระหนุเสียม เช่น พระร่วงที่พระปฐมเจดีย์และพระสุรสีห์พุทธนิมิตในพระอุโบสถวัดปริณายก พระพุทธรูปตามแบบยุคที่ 2 นี้มีมากกว่ายุคแรก และยุคที่ 3 หรือยุคหลัง เห็นจะเป็นในรัชกาลพระมหาธรรมราชาลิไทย ซึ่งในตำนานกล่าวว่าเอาเป็นพระอรุณบำรุงกิจในพระพุทธศาสนายิ่งกว่ารัชกาลก่อน ๆ ให้เสาะหาช่างที่ฝีมือดี ทั้งในฝ่ายเหนือและฝ่ายใต้มาประชุมปรึกษากัน ทรงสอบสวนหาหลักฐานพุทธลักษณะในคัมภีร์พระไตรปิฎกประกอบ คิดสร้างพระพุทธรูปเพื่อจะให้วิเศษที่สุดที่จะทำได้ จึงเกิดพระพุทธรูปแบบสุโขทัยขึ้นอีกอย่างหนึ่ง เช่น พระพุทธชินราชและพระพุทธชินสีห์ ทำวงพระพักตร์รูปไข่ หรือทำนองผลมะตูมคล้ายแบบอินเดียเดิมแต่งามยิ่งนัก และแก้ไขพุทธลักษณะที่แห่งอื่นไปตามตำรา เช่น ทำปลายนิ้วพระหัตถ์ยาวเสมอกันทั้ง 4 นิ้ว เป็นต้น พระพุทธรูปแบบนี้ทำกันแพร่หลายขึ้นไปจนข้างเหนือและลงมาข้างใต้ แต่ที่ทำได้งามเหมือนพระพุทธรูปชินราชและพระพุทธชินสีห์ซึ่งเป็นต้นตำรานั้นมีน้อย ลักษณะพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย พระพุทธรูปสมัยนี้ทำเกตุมาลายาว เส้นพระศกขมวดกันหอย โดยมากไม่มีไรพระศก พระโขนงโก่ง พระนาสิกงุ้ม พระหนุเสียม หัวพระถันโปน สันขาวยาว มักมีปลายเป็น 2 แฉกยื่น ขัดสมาธิราบ ฐานเป็นฐานหน้ากระดานเกลี้ยงเป็นพื้น ตอนกลางแอ่นเข้าไปข้างใน ผิดกับฐานเชียงแสนซึ่งโค้งออกมาข้างนอก ไม่ใคร่ทำบัว ถ้ามีบัวก็เป็นบัวหงายบัวคว่ำชนิดบัวฐานพระพุทธรูปชินราช ทำเป็นปางต่าง ๆ ตามพระอิริยาบถ คือ (1) ปางไสยา ทำทั้งด้วยโลหะและปูนปั้น (2) ปางลีลา ทำด้วยศิลา โลหะและปูนปั้น (3) ปางประทานอภัย มีทั้งยกพระหัตถ์ข้างเดียวและสองข้าง ทำด้วยโลหะและปูนปั้น (4) ปางมารวิชัย ขัดสมาธิราบ ทำด้วยโลหะและปูนปั้น (5) ปางถวายเนตร ทำด้วยโลหะ (6) ปางสมาธิ ทำด้วยโลหะ (สุภัทรดิศ ดิศกุล, 2550)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นสถาบันการศึกษาที่เก่าแก่ของจังหวัด นครราชสีมา พันธกิจหลัก คือ การผลิตบัณฑิตที่สำคัญดี มีความรู้ มีความสามารถ เพื่อพัฒนาบุคลากรที่พร้อมสำหรับการออกไปปรับใช้สังคมและเป็นประชาชนที่มี คุณภาพของประเทศ การสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและการทำนุบำรุงศาสนา ถือเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่มีการ สนับสนุนและสืบสานมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องในโอกาสที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา จะครบรอบ 100 ปี วันสถาปนามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ใน ปีพุทธศักราช 2566 ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบและสร้างสรรค์ประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เนื่องจากพระพุทธรูปถือเป็นสัญลักษณ์ ขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นชาวพุทธในประเทศไทย หรือที่พำนักอาศัยยังต่างประเทศก็ตาม ซึ่งประวัติการสร้างพระพุทธรูปเริ่มในประเทศอินเดีย โดยได้รับแนวความคิดมาจากการสร้างรูปเทพเจ้า ของชาวกรีก เพื่อเคารพบูชาตามความเชื่อของตน ต่อมาชาว อินเดียได้นำแบบอย่างแนวความคิดนั้นมาสร้างเป็นพระพุทธรูปสมัยต่างๆ แล้ว แพร่หลายมาสู่ดินแดนที่นับถือพระพุทธศาสนา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550) แต่การ สร้างสรรค์พระพุทธรูปของแต่ละประเทศ จะมีลักษณะที่ผิดแผกแตกต่างไปจาก รูปแบบการสร้างพระพุทธรูปของอินเดียในสมัยโบราณ ทั้งนี้เนื่องมาจากปฏิมากร ผู้สร้างสรรค์ในแต่ละวัฒนธรรมได้แนวความคิดที่เป็นแบบฉบับของตนเอง เข้ามา ปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับความรู้ทางทฤษฎีและเทคนิควิธีการที่ได้รับมาจากนานา อารยะประเทศ (กรมศิลปากร, 2533) รูปทรงทางศิลปะสามารถสะท้อนถึง พระเมตตากุณ พระบริสุทธิคุณ และพระปัญญาธิคุณ ทั้งนี้คุณลักษณะดังกล่าว ปรากฏออกมาแตกต่างกันได้ ตามความรู้ความสามารถทางสุนทรียภาพ และ จินตนาการของปฏิมากรผู้สร้างสรรค์ในแต่ละวัฒนธรรม จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบและสร้างสรรค์ประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาพระราชาสุลตแต่ในหลวง รัชกาลที่ 9 และเป็นอนุสรณ์สิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจให้แก่ นักศึกษา บุคลากร เจ้าหน้าที่ ตลอดจนบุคคลทั่วไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและออกแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. เพื่อสร้างสรรค์ต้นแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี หล่อด้วยวัสดุทองเหลือง
3. เพื่อประเมินต้นแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยผู้เชี่ยวชาญ
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยบุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ประติมากรรมต้นแบบพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 3 ขนาด คือ ขนาด 9.9 นิ้ว ขนาด 14.9 นิ้ว และขนาด 19.9 นิ้ว
2. ได้พระพุทธรูปที่สื่อถึงความเป็นหนึ่งเดียวและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจสำหรับ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ บุคลากร และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
3. เป็นการส่งเสริมและทำนุบำรุงพุทธศาสนา เสริมสร้างวัฒนธรรมไทยที่มีมาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน
4. ต้นแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สามารถนำไปเป็นแบบในการขยายเพื่อติดตั้งถาวร ณ ลานธรรม บริเวณหน้าสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ขอบเขตงานวิจัย

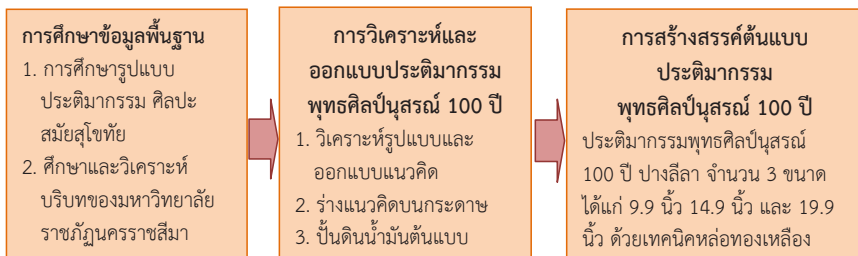
การวิจัยครั้งนี้ เป็นการออกแบบและสร้างสรรค์งานประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีขอบเขต ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประติมากรรมศิลปะสมัยสุโขทัย ซึ่งมีรูปแบบพระพุทธรูปที่มีความงดงาม เพื่อนำแนวคิดมาประยุกต์และออกแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ความโดดเด่น มีเอกลักษณ์ ความงดงาม และคุณค่าทางจิตใจ

2. **ขอบเขตด้านรูปแบบและเทคนิค** การสร้างสรรค์ผลงานสร้างขึ้นด้วยรูปแบบประติมากรรม และใช้เทคนิคการหล่อด้วยวัสดุทองเหลือง จำนวน 3 ขนาด คือ ขนาด 9.9 นิ้ว ขนาด 14.9 นิ้ว และขนาด 19.9 นิ้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการการออกแบบและสร้างสรรค์ประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์นี้ ใช้กระบวนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานงานประติมากรรมพระพุทธรูปสมัยศิลปะสุโขทัย ผสมกับการวิเคราะห์บริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่กว่า 100 ปี มีบริบทที่สำคัญ คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น นำมาคิดวิเคราะห์ ตกผลึกความคิด และออกแบบตามกระบวนการ นำมาร่างแนวคิดและสร้างต้นแบบด้วยเทคนิคหล่อทองเหลือง กรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวความคิดโครงการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดย การศึกษารูปแบบพระพุทธรูปศิลปะสมัยสุโขทัย และนำมาประยุกต์เพื่อให้เกิดความงามตามหลักการสร้างสรรค์งานประติมากรรม วิธีดำเนินการวิจัย แสดงดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

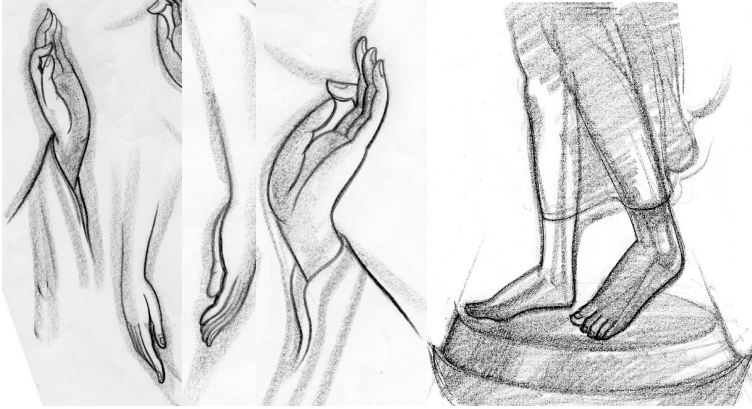
1. ผลการวิเคราะห์หาแนวความคิดในการออกแบบและสร้างสรรค์พุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มาจากนาม “ราชภัฏ” ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้รับพระราชทานนาม “ราชภัฏ” ให้เป็นชื่อประจำสถาบัน พร้อมทั้ง พระราชทานพระราชลัญจกรเป็นตราประจำมหาวิทยาลัย คำว่า “ราชภัฏ” ให้ความหมายที่กินใจความว่า “คนของพระราชา และข้าของแผ่นดิน” เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2507 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตรกิจการของวิทยาลัยครู นิทรรศการโครงการฝึกหัดครูชนบท และประทับฟังการอภิปรายหน้าพระที่นั่งเรื่องฝึกหัดครูชนบท ซึ่งจัดขึ้นที่หอประชุม (บริเวณลานธรรมของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน) ซึ่ง ณ ลานธรรม มีพระพุทธรูปปางลีลา ศิลปะสุโขทัย ประดิษฐานอยู่ จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จะครบรอบ 100 ปี น่าจะมีการจัดสร้างพระพุทธรูปที่สื่อถึงความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และมีความอ่อนช้อย สวยงาม ดังนั้น การออกแบบขององค์พระจึงได้รับแรงบันดาลใจจากพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะพระพุทธรูปเดิมที่ประดิษฐานอยู่ ณ ลานธรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งพระพุทธรูปศิลปะสุโขทัย เป็นพระพุทธรูปที่ได้รับการยกย่องว่ามีความงดงามถึงที่สุด คือ พุทธลักษณะงดงาม อ่อนช้อย พระพุทธรูปสุโขทัย เริ่มสร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 19-20 ศิลปะพระพุทธรูปสุโขทัยนั้น อาจแบ่งได้เป็น ศิลปะตะกวนก่อนสุโขทัยมีอิทธิพลของศิลปะขอม ศิลปะสุโขทัยบริสุทธิ์ ศิลปะสุโขทัยหมวดต่าง ๆ เช่น หมวดพินธุโลก หมวดกำแพงเพชร ศิลปะของพระพุทธรูปที่ได้รับการยกย่องว่างามอย่างถึงที่สุด ได้แก่ “ศิลปะสุโขทัยบริสุทธิ์” นอกจากได้รับอิทธิพลจากพระพุทธรูปจากประเทศลังกาดังกล่าวแล้ว ยังต้องอาศัยฝีมือของนายช่างไทยในสมัยนั้นที่ได้ใช้จินตนาการอันบรรเจิดในการรังสรรค์พระพุทธรูปที่มีพุทธศิลปะเฉพาะ ซึ่งฉีกแนวคิดออกจาก

อิทธิพลเดิม ๆ จนมาเป็นพระพุทธรูปทั้งดงามและถือเป็นศิลปะอันบริสุทธิ์ ประกอบด้วย พุทธลักษณะที่สำคัญ คือ พระเศียร ทำเป็นอย่างเปลวเพลิงสูง พระศก ขมวดเป็นก้นหอยเล็ก พระพักตร์ เป็นหน้านางหรือหน้ารูปไข่ พระเนตรหลุบต่ำ ทำให้ได้รับความรู้สึกจากพระพักตร์อันเต็มไปด้วยพระเมตตา พระวรกายโดยรวมดูละเอียด อย่างมีทรง และเน้นกล้ามเนื้อดูพองามที่พระนาภี พระกรทั้งสองข้างแสดงปางมารวิชัย ทอดลงมาที่พระเพลาอย่างอ่อนช้อย และเล่นนิ้วพระหัตถ์แต่พองาม ดูไม่แข็งกระด้าง การซ้อนของพระเพลา งอนขึ้นเล็กน้อยและดูรับกันทั้งสองข้าง พระสังฆาฏิทอดยาวลงมาเสมอพระนาภี และปลายแตกเป็นเงี้ยวตะขาบ และฐานองค์พระ ส่วนมากมักทำเป็นลักษณะฐานเขียง นักเล่นพระเรียก “หน้านางคางหยิก” คือ หน้างามเยี่ยงอดีตเทพ ปลายคางมีรอยคล้ายเล็บหยิกลงไป “พระพุทธรูปสุโขทัย” ซึ่งนายช่างผู้ประติมากรรมได้รังสรรค์งานศิลปะและบรรจงสร้างขึ้นอย่างประณีตนั้น แสดงให้เห็นถึงความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธองค์อย่างแน่วแน่ โดยได้สอดแทรกทั้งจิตและวิญญาณลงไปในผลงานนั้นด้วย จึงออกมาเป็นพระพุทธรูปทั้งดงามอ่อนช้อยมีชีวิตชีวอันเป็นพุทธลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งผู้ที่ได้สัมผัสพบเห็นแล้วก่อให้เกิดความศรัทธาและความปิติได้อย่างน่าอัศจรรย์ (ศิลปะสุโขทัย, 2559)

สำหรับการออกแบบพระพุทธรูปปางลีลาพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ปรับในด้านของความงามให้เป็นอัตลักษณ์ แต่ยังคงได้รับอิทธิพลรูปแบบองค์พระมาจากสุโขทัย ผู้วิจัย ยึดหลักของโครงสร้างองค์พระให้มีความร่วมสมัย ซึ่งเข้ากับสัจจะที่ยึดหลักของความเป็นจริงมากขึ้น ไล่ลำดับบนกว้างแล้วสอบลงมาด้านล่างในลักษณะสามเหลี่ยมกลับหัวลง ซึ่งได้แนวความคิดในการออกแบบและสร้างพระพุทธรูปดังกล่าวมาจากรูปแบบของพระพุทธรูปศิลปะสมัยสุโขทัย ที่ถือว่ามีความสวยงามเทียบได้กับยุคทองของศิลปะสมัยคลาสสิกของยุโรป ผู้วิจัยได้นำรูปแบบลักษณะดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ รูปร่าง รูปทรง โครงสร้าง และองค์ประกอบอื่นๆ อาศัยเนื้อหา ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ นำมาประกอบผสมผสานกับแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ เรื่องของคติ เรื่องของรูปทรง โครงสร้าง โดยยึดหลักสามเหลี่ยมคว่ำลง อันเป็นสัญลักษณ์และลักษณะของสัตว์บุรุษ ซึ่งพระพุทธรูปศิลปะสมัยสุโขทัย เป็นพระพุทธรูปที่มีรูปลักษณะไล่ด้านบนกว้าง

แล้วสอบลงมาด้านล่างในลักษณะสามเหลี่ยมกลับหัวลง ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสมบูรณ์ครบ 3 ประการ คือ (1) มีความงามตามหลักการสร้างสรรค์ ประติมากรรมเพื่อการเคารพ (2) มีความเข้มแข็งแต่แฝงไว้ซึ่งความเมตตาอันเป็นลักษณะเฉพาะของความเป็นสัตบุรุษที่แฝงเร้นอยู่ภายใต้องค์พุทธปฏิมาในงาน ประติมากรรมชิ้นนี้ (3) มีความอ่อนช้อย ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของพระพุทธรูปปางลีลาที่ไม่ว่าจะยุคสมัยใด ความอ่อนช้อยถือเป็นหัวใจและเป็นจุดขายได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยวิเคราะห์ในมิติและที่มาแห่งความงามตามหลักการทัศนธาตุ โดยใบหน้าขององค์พระจะมีความเป็นปฏุชนและสมมุติเทพผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดมโนคติด้านสุนทรียภาพ และเป็นปัจเจกตลัษณ์ของผู้วิจัย แต่ยังคงความอ่อนช้อยของเส้นที่เชื่อมโยงกันทุกส่วน เช่น ดวงตา จมูก ปาก ไปจนจรดหมวดของพระเกศา และพวยพุ่งขึ้นสู่โลกุตระ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับส่วนของเส้นโครงสร้าง ซึ่งเป็นตัวควบคุมรูปทรงขององค์พระให้มีความลื่นไหลสอดคล้องกับริ้วของจีวรที่ใช้ห่มคลุมองค์พระ ในส่วนนี้จะยึดหลักของความเป็นจริงมากขึ้น ไม่นั่นอุดมคติเหมือนในสุโขทัยมากนัก แต่ยังคงความรู้สึกถึงความสงบ ความสุขใจ ความอ่อนช้อย สวยงาม หลังจากศึกษาข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นองค์ประกอบในการหาแนวความคิดในการสร้างสรรค์ หรือเนื้อหาของงานประติมากรรม รวมทั้งได้ศึกษาระบวนการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมของศิลปินท่านอื่น ๆ ประมวลกับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมของการวิจัย

2. ผลการออกแบบภาพร่างตามแนวความคิด ผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจในการร่างออกแบบจากพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยที่มีความประณีตงดงาม ทั้งในแง่ของสัดส่วน ไม่ว่าจะเป็นสัดส่วนของพระพักตร์ (หน้า) พระเกศ (ผม) พระศอ (คอ) พระวรกาย (ร่างกาย) พระกร (มือ) และพระเพลา (ขาหรือตัก) ได้สัดส่วนรับกันอย่างสวยงาม โดยเลือกร่างแบบเป็นพุทธรูปปางลีลา พระพุทธรูปสมัยสุโขทัยมีพุทธลักษณะสง่างาม เส้นสายทางศิลปะอ่อนช้อย พระพักตร์ เอิบอิ่ม เต็มไปด้วยพระเมตตา นอกจากความงามเชิงองค์ประกอบศิลป์ที่สามารถมองเห็นด้วยสายตาตามหลักการสร้างสรรค์และลักษณะเฉพาะของศิลปะสมัยสุโขทัย

ภาพประกอบที่ 3 ภาพร่างแนวความคิด 1

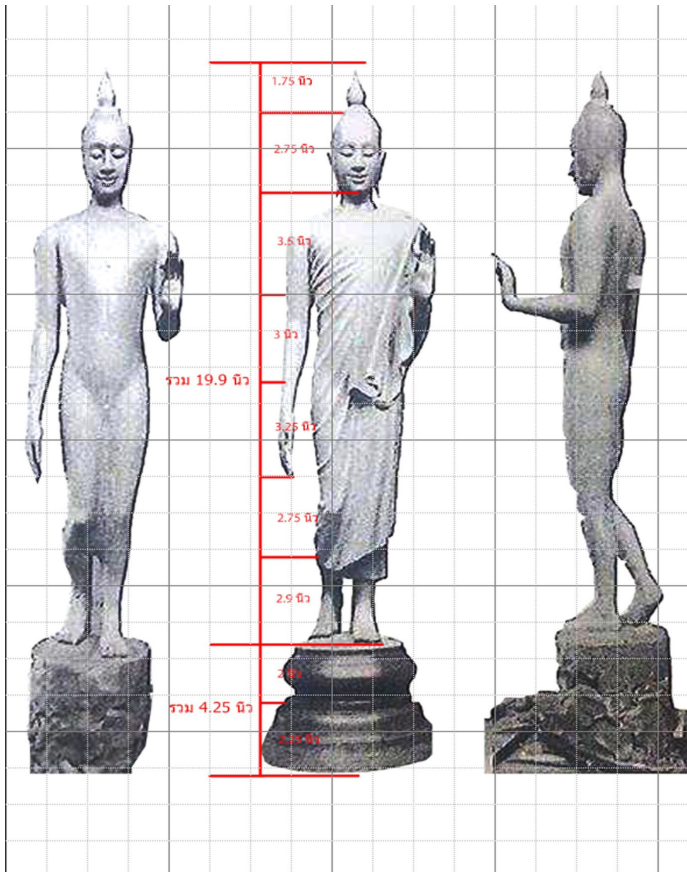

ภาพประกอบที่ 4 ภาพร่างแนวความคิด 2

ภาพประกอบที่ 5 ภาพร่างแนวความคิด 3

3. ผลการปั้นดินน้ำมันต้นแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 3 ขนาด ได้แก่ ขนาด 9.9 นิ้ว 14.9 นิ้ว และ 19.9 นิ้ว

ภาพประกอบที่ 6 ต้นแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ขนาด 19.9 นิ้ว

4. ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ ผู้วิจัยได้นำต้นแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่มีความงดงาม อ่อนช้อย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อใช้เป็นพระพุทธรูปต้นแบบสำหรับสร้างขยายรวมฐาน ประมาณ 9 เมตร ติดตั้ง ณ ลานธรรม บริเวณหน้าสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการประเมินต้นแบบได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินต้นแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี จากผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ

การประเมิน	ค่าเฉลี่ย	(S.D.)	ความหมาย
1. ด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์			
1.1 สะท้อนถึงรูปแบบของพุทธศิลป์อย่างชัดเจน	4.32	0.82	มาก
1.2 มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการออกแบบ	4.61	0.70	มากที่สุด
1.3 ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ	4.12	1.24	มาก
รวม	4.35	0.88	มาก
2. ด้านการสร้างต้นแบบ			
2.1 รูปทรง	4.75	0.62	มากที่สุด
2.2 ความสมดุล	4.21	1.01	มาก
2.3 ความงาม	4.64	0.68	มากที่สุด
2.4 ความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์	4.68	0.64	มากที่สุด
รวม	4.57	0.58	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.46	0.20	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมทุกด้านมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X}$ = 4.46) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.20 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ = 4.35) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.88 และด้านการสร้างต้นแบบ เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.5

5. ผลการสร้างสรรคประติมากรรมต้นแบบพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

พระพุทธรูปปางลีลา หล่อด้วยโลหะทองเหลืองปิดทองคำเปลวทั้งองค์ จำนวนทั้งสิ้น 3 ขนาด (ขนาดขององค์พระไม่รวมฐาน) ได้แก่ ขนาด 9.9 นิ้ว ขนาด 14.9 นิ้ว และขนาด 19.9 นิ้ว และมีฐานรองรับตามลำดับ ซึ่งมีรูปแบบพระพุทธรูปที่มีความงดงาม ความอ่อนช้อย และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะครบตามลักษณะของมหาบุรุษ 32 ประการ ผสมผสานกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑

นครราชสีมา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นการพัฒนาเพื่อท้องถิ่น ประติมากรรมต้นแบบ
พุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พระพุทธรูปปางลีลานี้
พระเศียร ออกแบบเป็นเปลวเพลิงสูง พระศก ขมวดเป็นก้นหอยเล็ก พระพักตร์ เป็น
หน้านางหรือหน้ารูปไข่ พระเนตรหลุบต่ำ ทำให้ได้รับความรู้สึกจากพระพักตร์อัน
เต็มไปด้วยพระเมตตา พระวรกายโดยรวมดูชะลูดอย่างมีทรง และเน้นกล้ามเนื้อดู
พองามที่พระ และเล่นนิ้วพระหัตถ์แต่พองาม ดูไม่แข็งกระด้าง แสดงพุทธลีลาที่งาม
ยิ่งนัก ด้วยปลายจีวรเบื้องล่างที่พลิ้วไหว ท่วงท่าพระดำเนินเป็นไปอย่างเชื่องช้าสง่า
งามประดุจองค์พระลอยอยู่ในอากาศ ทั้งยังแสดงลักษณะเฉพาะของศิลปะ
สุโขทัยไว้อย่างครบถ้วน

ภาพประกอบที่ 7 ประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา ขนาด 19.9 นิ้ว

6. ผลการประเมินความพึงพอใจประติมากรรมพุทธรูปนุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยบุคลากร และนักศึกษา จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่เข้าชมการจัดแสดงในนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย “ร้อยรวมใจถวายพระราชผู้ทรงธรรม” ณ หอศิลป์จินตนาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 100 คน เป็นเพศชาย 57 คน คิดเป็นร้อยละ 57 เพศหญิง 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 29 รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 23 และอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 18 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 29 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 24 และพนักงานอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม การออกแบบและสร้างสรรค์ประติมากรรมพุทธรูปนุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1. ด้านวัสดุ				
1.1	มีความเหมาะสมกับงานประติมากรรม	4.37	0.86	มาก
1.2	มีความสวยงาม	4.26	0.99	มาก
1.3	มีความคงทน แข็งแกร่ง	4.11	1.24	มาก
	รวม	4.25	0.99	มาก
2. ด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์				
2.1	ภาพรวมมีความสวยงามดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็น	4.35	0.88	มาก
2.2	รูปทรงมีความสวยงาม สมดุล	4.00	1.31	มาก
2.3	แนวคิดและบริบทของการสร้างสรรค์	4.15	1.23	มาก
2.4	ตรงตามลักษณะของพระพุทธรูปปางลีลา	4.09	1.27	มาก
	รวม	4.15	1.23	มาก
	รวมทั้ง 2 ด้าน	4.20	1.20	มาก

จากการประเมินความพึงพอใจต่อประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 100 คน จำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านวัสดุ ลำดับแรก คือ มีความเหมาะสมกับงานประติมากรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.37) มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.86 รองลงมา คือ มีความสวยงาม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.26) มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.99 และมีความคงทน แข็งแรง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.11) มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.24 ด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ ลำดับแรก คือ ภาพรวมมีความสวยงามดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.35) มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.88 รองลงมา คือ แนวคิดและบริบทของการสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.15) มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.23 และตรงตามลักษณะของพระพุทธรูปปางลีลา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.09) มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.27 ตามลำดับ จากผลการประเมิน พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจต่อประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก โดยเฉลี่ยเป็น 4.20 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.20

อภิปรายผล

จากการศึกษาการสร้างพระพุทธรูปตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ผู้คนในสังคมไทยส่วนมากต้องการสร้างพระพุทธรูปเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ และสืบทอดพระพุทธศาสนา (ญาณภัทร ยอดแก้ว, 2552) ซึ่งผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดในการสร้างประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยบริเวณลานธรรม เดิมเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางลีลา ศิลปะสมัยสุโขทัย และเพื่อให้เกิดความสอดคล้องของเนื้อหาและการสร้างสรรค์ผลงาน จึงได้รวบรวมข้อมูลในการสร้างรูปทรง (Form) โครงสร้าง เพื่อให้สอดคล้องอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับแนวคิด (Concept) หรือเนื้อหา (Content) ที่มีเนื้อหาหรือแนวคิดของการ

สร้างสรรค์ซึ่งแฝงไปด้วยปรัชญาพุทธ และการสร้างสรรค์รูปทรงด้วยเส้นรอบนอกที่มีความลื่นไหลอย่างเป็นอิสระผ่อนคลาย และสงบนิ่ง (ประพันธ์ กุลวิจิตรชัย, 2556) การสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างรูปทรง โครงสร้างและแนวคิดได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความงดงามของพระพุทธรูปศิลปะสมัยสุโขทัย เป็นพระพุทธรูปที่มีรูปลักษณะไหลด้านบนกว้างแล้วสอบลงมาด้านล่างในลักษณะสามเหลี่ยมกลับหัวลง (สันติ เล็กสุขุม, 2549) ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสมบูรณ์ครบ 3 ประการ คือ (1) มีความงดงามตามหลักการสร้างสรรค์ประติมากรรมเพื่อการเคารพ (2) มีความเข้มแข็งแต่แฝงไว้ซึ่งความเมตตาอันเป็นลักษณะเฉพาะของความเป็นสัตว์บุรุษที่แฝงเร้นอยู่ภายใต้องค์พุทธปฏิมาในงานประติมากรรมชิ้นนี้ และ (3) มีความอ่อนช้อย ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของพระพุทธรูปปางลีลาที่ไม่ว่าจะยุคสมัยใด ความอ่อนช้อยถือเป็นหัวใจและเป็นจุดขายได้เป็นอย่างดี ดังนั้นสิ่งที่เห็นและสัมผัสได้ในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัย คือ เรื่องของคติ ความเชื่อ เรื่องของรูปทรง โครงสร้าง โดยยึดหลักสามเหลี่ยมคว่ำลง อันเป็นสัญลักษณ์ และลักษณะของสัตว์บุรุษนั้น เป็นความเชื่อของผู้วิจัยในมิติและที่มาแห่งความงามตามหลักการทัศนธาตุ โดยใบหน้าขององค์พระจะมีความเป็นปฏุชนและสมมุติเทพผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดมโนคติด้านสุนทรียภาพ และเป็นปัจเจกตลัษณ์ของผู้วิจัย แต่ยังคงความอ่อนช้อยของเส้นที่เชื่อมโยงกันทุกส่วน เช่น ดวงตา จมูก ปากไปจนจรดหมวดของพระเกศา และพวยพุ่งขึ้นสู่โลกุตระ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับส่วนของเส้นโครงสร้าง ซึ่งเป็นตัวควบคุมรูปทรงขององค์พระให้มีความลื่นไหลสอดคล้องกับริ้วของจีวรที่ใช้ห่มคลุมองค์พระ ในส่วนนี้จะยึดหลักของความเป็นจริงมากขึ้น ไม่นั่นอุดมคติเหมือนในสุโขทัยมากนัก แต่ยังคงความรู้สึกถึงความสงบ ความสุขใจ ความอ่อนช้อย สวยงามตามหลักการสร้างสรรค์และลักษณะเฉพาะของพุทธปฏิมาปางลีลา ซึ่งสามารถสัมผัสรับรู้ได้กับผลงานที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นในครั้งนี้ จนเกิดเป็นผลงานประติมากรรมพุทธรูปนุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะและความพึงพอใจต่อผลงานสร้างสรรค์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า ผลงานสร้างสรรค์ต้นแบบประติมากรรม

พุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นี้ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดในการออกแบบ ที่สะท้อนถึงรูปแบบของพุทธศิลป์อย่างชัดเจน มีเอกลักษณ์เฉพาะ รวมถึงมีรูปแบบขั้นตอนตลอดจนการสร้างสรรค์ที่มีความชัดเจน ถูกต้องตามแนวความคิด และใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสม และมีรูปทรง ความสมดุล ความงาม และความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ตามหลักองค์ประกอบศิลป์ (บุญเยี่ยม แยมเมือง, 2537)

ข้อเสนอแนะ

ในการออกแบบและสร้างสรรค์ประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี นี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การขยายขนาดต้นแบบประติมากรรมพุทธศิลป์นุสรณ์ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา หล่อด้วยวัสดุทองเหลือง ขนาดความสูงขององค์พระประมาณ 9 เมตร ประดิษฐาน ณ หน้าลานธรรม บริเวณหน้าสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นั้น ควรหาเทคนิคใหม่ๆ เพื่อให้ได้ขนาดและสัดส่วนขององค์พระ ไม่ผิดเพี้ยนไปจากต้นแบบที่ใช้สำหรับขยาย เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อขยายแบบ

2. การออกแบบและปรับปรุงภูมิทัศน์ มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความงามและเพิ่มความโดดเด่นขององค์พระพุทธรูปปางลีลา ดังนั้นควรมีการออกแบบและปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับรูปลักษณ์และบริบทโดยรอบด้วย

3. การขยายขนาดขององค์พระพุทธรูปต้องใช้เงินจำนวนมาก ดังนั้นจำเป็นต้องระดมทุน รวบรวมเงินและปัจจัยอื่นๆ เพื่อร่วมกันสร้างสิ่งยึดเหนี่ยวด้านจิตใจให้กับอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้สักการะบูชา ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

ญาณภัทร ยอดแก้ว. (2552). “ทัศนคติที่มีต่อการบูชาพระพุทธรูปในสังคมไทย”.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/403241>

[22 เมษายน 2560].

- บุญเยี่ยม แยมเมือง. (2537). **สุนทรียะทางทัศนศิลป์**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประพันธ์ กุลวินิจฉัย. (2556). “วิเคราะห์เรื่องพระพุทธรูปในฐานะปูชนียวัตถุของ **ชาวพุทธ**”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?atticle_id=1595&articlegroup_id=225 [22 เมษายน 2560].
- ศิลปะสุโขทัย. (2559). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://facstaff.swu.ac.th/suchartth/sukhothai.htm>[19 สิงหาคม 2560].
- สันติ เล็กสุขุม. (2549). **ศิลปะสุโขทัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- สุภัทรดิศ ดิศกุล. (2550). **ศิลปะในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : มติชน.